

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Приймальної комісії
Протокол № _____
«_____» _____ 2017 р.

Голова Приймальної комісії
_____ П.В. Пашко

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншим напрямом підготовки на основі ОКР молодшого спеціаліста (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) галузі знань 0304 «Право» за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» та

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття освітнього ступеня бакалавра галузі знань 0304 «Право» за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» на другий курс (в межах вакантних місць ліцензованого обсягу) для осіб, які не менше одного року здобували ОКР бакалавра в університеті за іншим напрямом підготовки

З дисципліни теорія держави і права

Ірпінь 2017

Програма додаткового вступного випробування та Програма вступного випробування складена на основі навчально-методичного комплексу з дисципліни «Теорія держави і права», затвердженого у 2010 році.

Розробники: _____ / А. Є. Шевченко, професор, д.ю.н.

_____ / А. В. Старостюк, доцент, к.ю.н.

_____ / С. В. Кудін, доцент, к.ю.н.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри теорії держави та права

Протокол № 7 від 27 лютого 2017 року

Завідувач кафедри _____ А. Є. Шевченко, професор, д.ю.н.

Завідувач відділу методичного забезпечення

освітнього процесу

Навчально-наукового центру

організації освітнього процесу _____ О. О. Бойко-Слобожан

Реєстраційний № _____ .

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Перелік тем та їх короткий зміст
3. Питання для проведення вступного випробування
4. Зразок екзаменаційного білету
5. Критерій оцінювання відповідей вступника
6. Список рекомендованої літератури

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування (екзамен) з теорії держави і права у галузі знань 0304 Право за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» має на меті визначення науково-теоретичного рівня підготовки вступників.

До Програми додаткового вступного випробування та Програми вступного випробування входять:

- титульна сторінка зі зворотом;
- пояснювальна записка (де зазначається навчальна дисципліна, що винесена на екзамен, критерії оцінок);
- питання для проведення вступного випробування;
- зразок екзаменаційного білету;
- критерії оцінювання відповідей вступника;
- список рекомендованої літератури.

Структура екзамену включає 30 варіантів (екзаменаційних білетів).

Кожний білет містить 3 теоретичні питання та 11 тестових завдань.

Теоретичні питання охоплюють ключові питання з теорії держави і права, зокрема:

- предмет, метод та функції теорії держави і права;
- поняття, ознаки, походження та розвиток держави;
- держава в політичній системі суспільства, її форми, функції та механізм;
- основні сучасні концепції держави;
- поняття, походження, сутність і зміст права;
- правоутворення, форми (джерела) права, види юридичних норм, їх тлумачення та реалізація;
- правові відносини, правова норма та юридична відповідальність;
- поняття суспільного порядку, правопорядку та державної дисципліни, їх співвідношення та проблеми забезпечення;
- поняття правового регулювання та його механізм;
- правова свідомість, правова культура та правове виховання;
- поняття правової системи та загальна характеристика правових систем сучасності.

Вступники на екзамені з теорії держави і права повинні:

- мати цілісне уявлення про науку «Теорію держави і права», виділяти і оцінювати її основні проблеми;
- розуміти суть, соціальне призначення та зв'язок держави і права;
- знати і розуміти не тільки зміст приписів чинного законодавства, але й основних принципів, ідей, закономірностей та напрямків розвитку основоположних державно-правових явищ;
- вільно володіти всією державно-правовою термінологією та широко використовувати її при характеристиці різних юридичних понять;
- вміти використовувати здобуті загально-теоретичні знання в процесі практичної діяльності;
- знати та вміти аналізувати основні правові сім'ї сучасності та

використовувати здобуті знання в процесі практичної діяльності;

- критично переосмислювати сучасні державно-правові явища в інтересах розвитку громадянського суспільства та розбудови правової держави в Україні.

У програмі до екзамену є досить широкий перелік літературних джерел, які дають можливість на глибокому рівні опанувати базовий теоретичний матеріал, пов'язаний з вивченням основних та загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права та різноманітних державно-правових явищ.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

Тема 1. Предмет, метод та функції науки теорії держави і права

Предмет теорії держави і права і роль в оволодінні юридичними знаннями. Методологічне значення теорії держави та права.

Методологія дослідження державно-правових явищ.

Юридична наука: поняття, структура та функції. Теорія держави і права як фундаментальна юридична наука: предмет і ознаки. Система методів теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Взаємозв'язок теорії держави і права з іншими юридичними науками.

Система учбового курсу теорії держави та права.

Тема 2. Суспільство: поняття, структура та система відносин

Поняття суспільства як найбільш значної системи, його структура. Громадянське суспільство. Соціальні суб'єкти та їх види. Поняття і види соціальних систем. Соціальне регулювання та його засоби.

Поняття держави, її співвідношення з суспільством. Правова держава. Регулювання суспільних відносин: поняття і види.

Поняття права, його сутність та зміст. Право і держава.

Тема 3. Поняття, походження і розвиток держави

Характеристика суспільної влади і соціальних норм в додержавній період. Основні закономірності розпаду родового суспільства. Характеристика основних теорій походження держави: теологічна, договірна, патріархальна, завоювання, соціально-економічна, космічна та ін.

Основні ознаки держави, які відрізняють її від інших соціальних явищ. Державна влада як особливий різновид влади публічної: поняття, ознаки. Суть держави та її соціальне призначення. Історичні типи держави.

Тема 4. Держава і політична система суспільства

Політичної системи суспільства: поняття та ознаки. Характеристика складових елементів політичної системи суспільства. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Політична влада: поняття, природа та ознаки. Політична культура та її роль в функціонуванні політичної системи суспільства. Поняття, зміст і структура політичної культури.

Тема 5. Форми держави

Поняття форми держави та її основні структурні елементи. Поняття і види форм державного правління: монархія і республіка. Монархічна форма правління та її види. Республіка та її види. Політичний режим: поняття і види.

Тема 6. Функції держави.

Поняття функцій держави. Співвідношення функцій, завдань, цілей і соціального призначення держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Зовнішні функції держави: порівняльно-історичний аналіз. Форми і методи здійснення функцій держави.

Тема 7. Механізм держави

Механізм держави як система державних організацій. Державний апарат: основні принципи організації і діяльності. Поняття органів держави та їх види. Характеристика органів законодавчої, виконавчої і судової влади в Україні. Поняття місцевого самоврядування. Місце й роль податкової служби в функціонуванні механізму держави.

Тема 8. Сучасні концепції держави

Причини існування різноманітних концепцій держави. Характеристика теорії правової держави. Теорія «держави загального благоденства». Теорія еліт. Фашистська ідея державності. Теорія національної держави.

Тема 9. Демократія: поняття, суть, основні форми

Поняття, соціальна цінність та історичні передумови демократії. Суть і основне призначення демократії. Форми та інститути демократії.

Демократія як міра свободи та відповідальності. Демократичні форми та методи управління державою та суспільством.

Тема 10. Поняття, походження, розвиток та структура права

Право: поняття та ознаки. Історичні типи виникнення права. Теорії походження права. Загально соціальний та класовий зміст права. Принципи права: поняття та класифікація. Функції права: поняття та види. Цінність права в сучасному суспільстві. Взаємодія права, економіки та політики.

Тема 11. Норми права в системі соціальних норм

Соціальні норми: поняття та класифікація. Поняття та ознаки норм права. Види правових норм. Характеристика структурних елементів норм права. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правового акта.

Тема 12. Правова система, система права і система законодавства

Правова система як різновид соціальної системи суспільства. Поняття правової системи та характеристика її структурних елементів.

Поняття системи права та її ознаки. Характеристика структурних елементів системи права: галузі права, підгалузі права, інституту права, норми права. Загальна характеристика основних галузей права.

Поняття системи законодавства та її відмінність від системи права та правової системи.

Систематизація законодавства: поняття та види.

Тема 13. Правоутворення та форми права

Форми права: поняття та класифікація. характеристика форм права: правовий звичай, судовий та адміністративний прецедент, нормативно-правовий акт, правовий договір. Поняття право творення, правотворчості та законотворчості. Стадії правотворчості. Система нормативно-правових актів України. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та щодо кола суб'єктів.

Тема 14. Реалізація норм права

Поняття та основні форми реалізації норм права. Застосування норм права як особлива форма реалізації правових норм. Підстави застосування правових норм. Характеристика основних стадій застосування норм права. Поняття та види правозастосовчих актів. Прогалини в праві й шляхи їх усунення.

Тема 15. Тлумачення норм права

Поняття і тлумачення норм права. Види тлумачення: офіційне та неофіційне, нормативне та казуальне. Способи тлумачення норм права. Акти тлумачення норм права.

Тема 16. Правові відносини

Поняття та основні ознаки правових відносин. Види правовідносин. Структура правовідносин. Поняття правоздатності, дієздатності та деліктоздатності. Поняття юридичної особи і її правосуб'єктність. Види юридичних осіб. Поняття і види юридичних фактів.

Тема 17. Правова поведінка та правопорушення

Поняття правової поведінки, її ознаки і види. Поняття, ознаки та склад правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Поняття, ознаки та склад протиправної поведінки. Види протиправної поведінки.

Поняття правопорушення, його склад. Види правопорушень.

Тема 18. Юридична відповідальність

Юридична відповідальність: поняття і ознаки. Види юридичної відповідальності та їх характеристика. Підстави для притягнення і звільнення від юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності: поняття і види. Принципи юридичної відповідальності: поняття і характеристика.

Тема 19. Законність та правопорядок

Поняття право законності і її основні принципи та гарантії. Поняття суспільного порядку і правопорядку. Принципи правопорядку. Співвідношення між законністю і правопорядком. Державна дисципліна та її види.

Тема 20. Правова свідомість і правова культура

Правосвідомість : поняття, структура та рівні. Види правосвідомості. Функції правосвідомості. Деформація правосвідомості: поняття та різновиди. Правова культура: поняття та види. Правове виховання: форми, методи, ефективність.

Тема 21. Правове регулювання та його механізм

Правове регулювання: поняття, типи і способи правового регулювання. Відмінність правового регулювання від правового впливу. Механізм правового регулювання: поняття, елементи та їх характеристика. Стадії механізму правового регулювання. Ефективність правового регулювання суспільних відносин.

Тема 22. Юридичний процес

Юридичний процес: поняття, ознаки та види. Характеристика правотворчого, право установчого, контрольного, інтерпретаційного процесу, а також з'ясування сутності юридичних процесу в залежності від існуючих галузей права. Визначення системи процесуального права та характеристика її структурних елементів. Порівняльна характеристика норм процесуального та матеріального права.

Місце юридичної практики в правовій системі: поняття, структура, види.

Тема 23. Основні правові системи сучасності

Поняття правової системи. Критерії класифікації правових систем. Правова сім'я (тип правових систем): поняття та різновиди. Романо-германська правова сім'я. Сім'я загального (англо-американського) права. Змішана правова сім'я. Традиційні та релігійні правові системи.

Тема 24. Сучасні підходи праворозуміння

Поняття та класифікація типів праворозуміння. Широке та вузьке розуміння права. Загальний аналіз позитивістського типу праворозуміння. Легізм (lex) та легістська лінгвістика. Соціологічний напрямок праворозуміння. Концепція «живого права» Ерліха. Школа «реалістів». Природно-правовий тип праворозуміння. Проблеми протиставлення природного і позитивного права.

3. ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Поняття і предмет теорії держави і права. Загальна характеристика теорії держави і права як науки.
2. Система юридичних наук та місце в ній теорії держави та права.
3. Форми і методи здійснення влади в первісному суспільстві.
4. Держава: поняття, сутність, ознаки.
5. Особливості виникнення держав у різних народів світу.
6. Поняття та ознаки державної влади. Форми і методи її здійснення.
7. Поняття та види суверенітету держави.
8. Поняття, ознаки та елементи правового статусу особи.
9. Соціальна держава: поняття, ознаки та функції.
10. Правова держава: поняття, ознаки, принципи.
11. Основні напрямки формування правової держави.
12. Поняття, зміст, структура та принципи громадянського суспільства.
13. Політична система суспільства та її елементи.
14. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.
15. Демократія: сучасні форми та інститути.
16. Поняття прав людини та громадянина. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини в Україні.
17. Співвідношення політичної та державної влади.
18. Поняття та види функцій держави.
19. Форми та методи здійснення функцій держави.
20. Характеристика держави за формою державного правління.
21. Характеристика різновидів форми державного устрою.
22. Державний (політичний) режим: поняття та види.
23. Особливості елементів форми Української держави.
24. Механізм держави та характеристика його елементів.
25. Поняття і принципи організації та функціонування державного апарату.
Теорія розподілу влад.
26. Органи держави: поняття, ознаки і види.
27. Основні напрями реформування державного апарату України.
28. Загальна характеристика системи органів місцевого самоврядування в Україні.
29. Поняття та ознаки права. Сутність та соціальне призначення права.
30. Функції та принципи права.
31. Приватне та публічне право.
32. Соціальні норми: поняття, ознаки, види.
33. Поняття та ознаки норми права. Співвідношення норм права і норм моралі.
34. Характеристика структурних елементів норми права.
35. Норми права: поняття та класифікація.
36. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правових актів.

37. Поняття та елементи правової системи суспільства.
38. Система права: поняття та характеристика структурних елементів.
39. Поняття та структура системи законодавства. Її співвідношення із системою права.
40. Правотворчість: поняття та види.
41. Поняття та види форм (джерел) права.
42. Поняття та види юридичної техніки. Правотворча і правозастосовча техніка.
43. Поняття та стадії законотворчості.
44. Поняття та види нормативно-правового акту.
45. Поняття та ознаки закону. Види законів.
46. Підзаконні нормативно-правові акти.
47. Дія нормативно-правових актів в часі, в просторі та за колом осіб.
48. Поняття і види систематизації нормативно-правових актів.
49. Поняття та форми реалізації норм права.
50. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права.
51. Поняття та способи тлумачення норм права.
52. Правовідносини як різновид суспільних відносин: поняття та ознаки.
53. Предмет і метод правового регулювання.
54. Поняття, ознаки та види правової поведінки.
55. Поняття, ознаки та види правомірної поведінки.
56. Поняття та ознаки правопорушення.
57. Характеристика складових елементів правопорушення.
58. Поняття та ознаки юридичної відповідальності.
59. Принципи і функції юридичної відповідальності.
60. Підстави притягнення до юридичної відповідальності.
61. Характеристика видів юридичної відповідальності.
62. Підстави звільнення від юридичної відповідальності та обставини, що її виключають.
63. Правопорядок: поняття, функції та принципи.
64. Поняття та принципи законності.
65. Гарантії законності: поняття та види.
66. Державна дисципліна та шляхи її зміцнення.
67. Поняття правосвідомості та характеристика її структурних елементів.
68. Правова культура: поняття та види.
69. Правове виховання: поняття, система, форми та методи.
70. Поняття та ознаки правового регулювання. Сфера правового регулювання.
71. Стадії механізму правового регулювання.
72. Поняття і способи подолання та усунення колізій в праві.
73. Поняття, види та причини виникнення прогалин в праві.

4. ЗРАЗОК ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ / ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Зразок

Університет державної фіскальної служби України

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ

додаткового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншим напрямом підготовки на основі ОКР молодшого спеціаліста галузі знань 0304 «Право» за напрямом підготовки 6.030401 «Правознавство» та для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 081 «Право» за іншим напрямом підготовки на другий курс, для осіб які не менше одного року здобувають ОКР бакалавра в Університеті

З дисципліни «Теорія держави і права»

2017 рік

На виконання завдань Вам дається 2 години.

На теоретичні питання надайте розгорнуту відповідь.

В тестових завданнях наведено тільки один варіант правильної відповіді.

Ніякі виправлення у відповідях не допускаються.

Критерій оцінювання:

Відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється в 15 балів;

Вірна відповідь на кожне тестове завдання оцінюється в 5 балів.

Хай Вам щастить!

Варіант № 2

Дайте розгорнуту та ґрунтовну відповідь на теоретичні питання.

1. Формацийний та цивілізаційний підходи до типології держав;
2. Характеристика структурних елементів норми права.
3. Поняття та ознаки правомірної поведінки.

У тестових завданнях 1-11 оберіть один правильний, на вашу думку, варіант відповіді, позначений цифрою.

1. Монархія при якій глава держави особисто формує склад уряду, яким керує сам або через призначеного ним прем'єр-міністра, називається:

- 1) парламентська монархія;
- 2) абсолютна монархія;

- 3) конституційна монархія;
- 4) дуалістична монархія.

2. Принцип „дозволено все, що не заборонено законом”, вперше був закріплений:

- 1) у Законах XII таблиць (Стародавній Рим, У ст.. до н.е.);
- 2) у великій хартії вільностей (Англія, 1215 р.);
- 3) у конституції США (1787 р.);
- 4) у Декларації прав людини і громадянина (Франція, 1789 р.);
- 5) в Загальній декларації прав людини (1948 р.).

3. Об’єктивне право – це:

- 1) сукупність норм згідно яких живе суспільство;
- 2) система загальнообов’язкових правил поведінки, які встановлені державою і визначають волю домінуючої частини населення;
- 3) система норм права, встановлених Богом;
- 4) сукупність норм, які видаються об’єднаннями громадян і обов’язкові для їх членів.

4. Імперативний метод правового регулювання – це метод:

- 1) при якому регулювання правових відносин здійснюється за владним принципом;
- 2) базується на юридичній рівності сторін регульованих відносин;
- 3) поєднує варіанти 1 і 2;
- 4) жоден з перерахованих.

5. Перерахуйте засоби викладання елементів норм права:

- 1) прямий і відсильний;
- 2) відсильний, бланкетний, казуїстичний.
- 3) казуїстичний і абстрактний;
- 4) прямий, відсильний, бланкетний, абстрактний і казуїстичний.

6. Зазначте функції правотворчості:

- 1) вироблення і прийняття нових правових норм;
- 2) зміна, доповнення або скасування норм права;
- 3) систематизація чинного законодавства;
- 4) усі з перерахованих функцій.

7. У яких випадках нормативно-правовий акт має зворотну силу:

- 1) коли він пом’якшує відповідальність особи чи відмінняє її якщо до вступу в силу даного нормативно-правового акта існувала юридична відповідальність за вчинення такого роду діянь;
- 2) коли він погіршує правове становище учасників суспільних відносин у порівнянні з тим, що було до його вступу в силу;
- 3) коли він покращує правове становище учасників суспільних відносин у порівнянні з тим, що існувало до його прийняття;

4) коли нормативно-правовий акт не погіршує, але і не покращує правове положення суб'єктів у порівнянні з тим, що існувало до прийняття такого нормативно-правового акта.

8. Які з названих елементів входять до структури системи права?

- 1) правові відносини;
- 2) правопорушення;
- 3) інститут права;
- 4) підзаконний нормативний акт.

9. Правова психологія – це:

- 1) система правових принципів і ідей;
- 2) діяльність по встановленню мотивів протиправної поведінки;
- 3) сукупність почуттів, емоцій і переживань, що виражають ставлення суб'єкта до явищ правової дійсності;
- 4) звичка додержуватися вимог норм права;
- 5) ставлення особи до своєї протиправної поведінки і її наслідків.

10. Форма вини, коли суб'єкт усвідомлює протиправність свого діяння, передбачає його негативні наслідки, але байдуже ставиться до можливості їх настання, називається:

- 1) прямий умисел;
- 2) непрямий умисел;
- 3) протиправна самонавіяність;
- 4) протиправна недбалість.

11. Основні напрямки юридичного впливу на суспільні відносини – це:

- 1) принципи права;
- 2) функції права;
- 3) інтереси права;
- 4) ознаки права.

Голова предметної

екзаменаційної комісії

О.П. Мілевський

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА

При оцінюванні відповідей вступників оцінювач виходить з наступних критеріїв: розуміння і рівень засвоєння теоретичних положень курсу, та методологічного обґрунтування; знання історії предмету та фактичного матеріалу; вміння застосовувати одержані знання при вирішенні практичних задач; логічність, впевненість, культура викладення матеріалу; ерудиція; знання спеціальної та загальної літератури. Вступне випробування має на меті оцінити роботу вступника в комплексі, тобто перевірити наявні теоретичні знання, їх надійність, розвиток творчого мислення, навички самостійної роботи, вміння синтезувати існуючі знання і застосувати їх при вирішенні практичних завдань.

Екзамен оцінюється за 100-бальною шкалою та переводиться в національну шкалу оцінювання. Максимальна оцінка за кожне теоретичне питання – 15 балів, тестові завдання – 55 балів (по 5 балів за кожну вірну відповідь).

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою
90 – 100	відмінно	5
70 - 89	добре	4
50 - 69	задовільно	3
0 - 49	незадовільно	2

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
3. Постанова Верховної Ради УРСР «Про проголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1991. — № 38. — Ст. 502.
5. Бабкіна О. В. Теорія держави і права у схемах і визначеннях: навч. посіб. / О. В. Бабкіна, К. Г. Волинка. — К.: МАУП, 2004. — 144 с.
6. Ведерніков Ю. А. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, В. С. Грегул. — 4те вид., доп. і переробл. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 224 с.
7. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / [Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін.]; за ред. В. В. Копейчикова. — Стер. вид. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 320 с.
8. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред.: М. В. Цвік, О. В. Петришин. — Х.: Право, 2010. — 584 с.
9. Кельман М. С. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами): Підруч. / М. С. Кельман; О. Г. Мурашин. — К.: Кондор, 2002. — 353 с.
10. Кельман М. С. Загальна теорія держави і права / Кельман М. С., Мурашин О. Г., Хома Н. М. — Львів: Новий світ, 2003. — 581 с.
11. Котюк В. О. Основи держави і права: Навч. посіб. Вид. 3тє, доп. і перер. / Котюк В. О. — К.: Вентурі, 2001. — 432 с.
12. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / Котюк В. О. — К.: Атіка, 2005. — 592 с.
13. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права: Навч. посіб. / Кравчук М. В. — К.: Професіонал, 2004. — 398 с.
14. Марчук В. М. Основні поняття та категорії права: Навч. посіб. / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва — К.: Істина, 2001. — 144 с.
15. Марчук В. М., Ніколаєва Л. В. Нариси з теорії права: Навч. посіб. / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва. — К.: Істина, 2001. — 304 с.

16. Молдован В. В. Основи держави і права: Курс лекцій / Молдован В. В. — К.: Юмана, 1996. — 176 с.
17. Олійник А. Ю. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Олійник А. Ю., Гусарєв С. Д., Слюсаренко О. Л. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 176 с.
18. Основи держави і права: Навч. посіб. / За ред. В. В. Комарова. — Х.: Нац. юрид. акад. України, 2001. — 260 с.
19. Погребной И. М. Теория права: Учеб. пособ. 3е изд., испр. и доп. / Погребной И. М. — Х.: 2003. — 128с.
20. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності : монографія / за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. — К. : Кондор, 2012. — 616 с.
21. Рабинович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. по-сіб. Вид. 5е, зі змінами. / Рабинович П. М. — К.: Атіка, 2001. — 176 с.
22. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. / Скакун О. Ф. — Х.: Еспада, 2006. — 776 с.
23. Сурілов О. В. Основи загальної теорії держави і права. / Сурілов О. В. — Одеса: Одеський університет, 1995. — 128 с.
24. Сухонос В. В. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Сухонос В. В. — Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. — 536 с.
25. Теорія держави і права: Навч. посіб. / [Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін.]; За загл. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 368 с.
26. Теорія держави і права: Підруч. / [Лисенков С. Л. та ін.] — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 448 с.
27. Теорія держави і права: Навч. посіб. / Упоряд. Шестопалова Л. М. — К.: Прецедент, 2004. — 224 с.
28. Теорія держави і права: Навч. посіб. / За ред. С. Л. Лисенкова. — К.: 2004. — 368 с.
29. Теорія держави і права: Академічний курс: Підруч. / За ред. / О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 688 с.
30. Теорія держави і права: Навч. посіб. / [Суботін В. М., Філонов О. В., Князькова Л. М., Тодоров І. Я.]. — К.: Знання, 2005. — 327 с.

31. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. / Авт. упоряд. Кравчук М. В. — К.: Атіка, 2005. — 288 с.
32. Теорія держави і права: Посіб. для підготовки до іспитів / [Тимченко С. М., Калюжний Р. А., Пархоменко Н. М., Легша С. М.]. — К.: Поливода А.В., 2005. — 176 с.
33. Тлумачний словник з теорії держави і права / Авт.упоряд. К. Г. Волинка. — К.: Магістр — XXI сторіччя, 2006. — 112 с.
34. Трофимова З. В. Теория государства и права: Учеб. пособ. / Трофимова З. В. — Донецк: 2004. — 176 с.
35. Юридична відповідальність: проблеми виключення та звільнення / Оніщенко Н.М., Шевченко А.Є., Скрипнюк О.В., Федоренко В.Л. та ін; відп. Ред. Ю.В. Баулін. — Донецьк: ПП «ВД «Кальміус», 2013. — 423 с.

Голова предметної екзаменаційної комісії _____ Мілевський О.П.